

Forskningsspolitikk

nr. 2, 2017, 40. årgang, ISSN 0333-0273

Ansvarlig redaktør: Egil Kallerud

E-post: fpol@nifu.no

Redaktør Danmark: Kaare Aagaard

Redaktør Sverige: Mats Benner

Redaksjonssekretær: Inger Henaug

Redaksjonsutvalg: Magnus Gulbrandsen,

Universitetet i Oslo; Espen Solberg, NIFU;

Agnete Vabø, NIFU; Susanne Lehmann

Sundnes, NIFU; Sverker Sörlin, KTH, Stockholm;

Niels Mejlgaard, Aarhus Universitet; Ellen-Marie

Forsberg, Høgskolen i Oslo og Akershus

Design: Helge Thorstvedt

Forside: Martin Skulstad

Trykk: Karin Smedsrud/RK Gruppen

Opplag: 7000

Redaksjon avsluttet: 14. juni 2017

Forskningsspolitikk utgis av NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon,

forskning og utdanning,

Postadresse: Postboks 2815 Tøyen, 0608 Oslo

Besøksadresse: Økernveien 9, 0653 Oslo

Tlf 22 59 51 00 Fax: 22 59 51 01

www.nifu.no

Forskningsspolitikk er medlem av Den Norske

Fagpresses Forening og redigeres i tråd med

Redaktørplakaten

Forskningsspolitikk kommer ut fire ganger i året.

Abonnement er gratis og kan fås ved henvendelse

til fpol@nifu.no eller tlf. 986 42 169.

Forskningsspolitikkens hjemmeside:

<http://www.fpol.no>

Forskningsspolitikk utgis med støtte fra

Norges forskningsråd.

Forskningsspolitikk ønsker artikler, kronikker og

debattinnlegg om forskning, høyere utdanning

og innovasjon. Lengde: artikler og kronikker maks

8000 tegn uten mellomrom; debattinnlegg maks

4000 tegn uten mellomrom. Manus sendes til

fpol@nifu.no.

Revidering av langtidsplanen – justering eller nok et betydelig skritt mot politikk for omstilling?

OECD har levert en omfattende og veldokumentert gjennomgang av norsk forsknings- og innovasjonsspolitikk. Mye er konvensjonell OECD-visdom, som ofte ligger tett opp til offisiell norsk politikk. Men den er mer enn kritisk nok til ikke å framstå som et bestillingsverk.

EGIL KALLERUD
redaktør

Mye av kritikken ligger i det overordnede bildet rapporten tegner av Norges situasjon og norsk forsknings- og innovasjonsspolitikk. Norge står ifølge rapporten nå overfor store omstillingsutfordringer, endog -imperativer, fremhever rapporten. Det samsvarer med offisiell politisk retorikk, men OECDs team peker på gjennomgående trekk ved norsk forsknings- og innovasjonsspolitikk som tyder på at utfordringen ikke helt er tatt på alvor. Også Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er del av dette bildet. Riktignok er rapportens hovedkonklusjon om den at den representerer et «betydelig første skritt» i riktig retning, men i detaljanslysene finner vi også krasse karakteristikk som: konvensjonell, svak strategisk orientering, mangel på spisse prioriteringer, lite forpliktende på en rekke områder, overflatiske koordineringseffekter, etc. Den speiler, heter det, norsk politikks sterke og svake sider – god på gradvise, små forbedringer, svak på nyorientering og omstilling. Når det nå er omstilling som gjelder, er det akutt behov for å bringe nye, sterke stemmer og nye initiativ inn i norsk debatt og politikk. Det gjelder i desto sterkere grad som regjeringen nå gir tydelige signaler om at det i årene som kommer, vil eller kan bli slutt på den høye veksten i forskningsbevilgningene som aktørene i forskningssystemet, politikerne inkludert, har blitt godt vant med.

Med det går OECD-rapporten også inn i den hjemlige debatten om rådgivning, samordning og sektorisering, herunder om (også) vi bør ha topporganer for vitenskapelig og/eller forskningsspolitisk rådgivning. Det har vært en debatt om mange ulike ting på én gang, og det er ikke åpenbart at OECD-rapportens like løst skisserte forslag om topporgan er løsningen. Men rapporten tilfører i alle fall ett moment til denne debatten som i liten grad har vært framme: behovet for å skape rom og plattform i systemet for uavhengige stemmer som kan tilføre nye perspektiver, initiativ og forslag, spesifikt innrettet på å bidra til mer omstillingsorientert politikk.

Å vente på topporganet kan være som å vente på Godot – han kom aldri, som kjent. Mer nærliggende og lavhengende alternativer bør prøves, for eksempel de planene Forskningsrådets nytiltrådte direktør skisserer for å gjøre rådet i stand til å aksele sitt rådgivningsoppdrag på en tydeligere, mer uavhengig og dristigere måte. OECD-teamet har mye rett i sin kritikk av måten rådet gjennomgående har blandet sin rådgivningsoppgave sammen med andre, operative funksjoner på. Men det er ikke den eneste måten å gjøre det på, og det var ikke slik det var tenkt da rådet ble etablert for 25 år siden. Datidens planer for rådets rådgivningsoppgave ble ett av flere ofre i rådets kaotiske oppstartfase. I de rette hender, under riktige forutsetninger og med politisk støtte og lydhørhet bør de gjenoppståtte tankene om rådets rådgiverrolle få anledning til å prøve seg, nå med særlig blick på omstillingsutfordringen. Men mest avgjørende er til syvende og sist om og hva en vil på politisk nivå.

“Når det nå er omstilling som gjelder, er det akutt behov for å bringe nye, sterke stemmer og nye initiativ inn i norsk debatt og politikk”

Egil Kallerud